

Kit DesLaurijers prilikom uspona na planinu Isto 2014. godine (Zaslugom: Andija Bardona/Nacionalna Geografija – fotografija nije pod CC licencom)

Koji je najviši vrh Američkog Arktika? Nova tehnika nam daje odgovor

Verovatno bi vam poslednja stvar na pameti bila da saznate koja je najviša planina na Američkom delu Arktika. Međutim, to ne bi važno za istraživača koji se skija po najvišim vrhovima širom sveta, kao što je to skijašica i planinarka, Kit DesLaurijers. Ona je udružila snage sa američkim naučnikom Mat Nolanom kako bi zajedno rešili raspravu staru više od 50 godina i testirali novu tehniku na strmim planinskim predelima.

Oni su zajedno testirali *fodar*, novu tehniku koju je izumeo Mat Nolan. Ova tehnika koristi foto aparat i profesionalni uređaj sa Globalnim satelitskim navigacionim sistemom (GPS), sličan onom koji postoji u smart mobilnim telefonima pomoću koga se može pronaći i vaša lokacija. Sa ovom opremom u svom avionu Mat preleće oblasti koja ga zanimaju i pravi veći broj fotografija terena. Svaka od fotografija ima tačnu lokaciju koju je odredio GPS uređaj. Sve se zatim ubacuje u poseban softver koji pravi karte željenog područja. Pomoću ovih karata Matt može precizno da odredi veličinu (uključujući visinu), oblik i položaj određenog mesta na površini Zemlje, kao što su planine, jezera ili reke.

Mat i Kit su zajedno radili u oblasti Amerikog Arktika poznatijoj kao Bruks greben, kako bi izmerili visinu planinskih vrhova. Prema dugogodišnjoj raspravi o najvišem vrhu, na osnovu podataka sa stare karte Američkog Geološkog Društva navedeno je da je planina Čamberlajn najviša, dok je po drugoj, najviši vrh na planini Isto.

Dok je Mat merio visinu vrhova pomoću *fodara* iz njegovog aviona, Kit se penjala i skijala niz planine Isto i Čamberlajn sa GPS uređajem sličnim Matovim, u avionu. To je značilo da su najzad mogli da uporede visine merenja. Na ovaj način oni su proverili verodostojnost *fodara* pri određivanju tačne visine planinskih vrhova. Na kraju su okončali staru raspravu: sa 2735.6 m planina Isto ima najviši vrh na Američkom Arktiku!

Prodiskutujte sa svojim nastavnikom ili roditeljima

Kako nastaju planine; šta je GPS, i gde sve može da se koristi. Uz pomoć odrasle osobe istražite veb stranicu Ferbanks Fodar (fairbanksfodar.com), na kojoj je detaljno objašnjena Matova tehnika. Razmislite gde se sve fodar može primeniti i šta bi vi mogli da istražujete sa svojim roditeljima ili drugovima iz razreda.

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske Geonaučne Unije (EGU) 'New technique settles old debate on highest peaks in US Arctic' („Nova tehnika okončala je debatu o najvišim vrhovima Američkog Arktika“) Tekst je napisala Bárbara Ferera (EGU menadžerka za medije i komunikaciju), za naučnu javnost recenzirali Mat Nolan (Glaciolog sa Aljaškog Univerziteta u Ferbanksu, SAD) i Kit DesLaurijers (Član Severno Lice Profesionalnog Atletskog tima, SAD), a za korišćenje u obrazovne svrhe recenzirala i verziju na srpskom jeziku priredila Marina Drndarski (Nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ iz Beograda, Srbija). Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

